

Focko Weberling
Hans Otto Schwantes

Pflanzensystematik

Einführung in die Systematische Botanik
Grundzüge des Pflanzensystems

7., neubearbeitete Auflage
119 Abbildungen

Verlag Eugen Ulmer Stuttgart

Inhaltsverzeichnis

Vorwort	5
Grundlagen, Ziele und Arbeitsweisen der Systematischen Botanik	15
Die systematischen Kategorien und ihre Kennzeichnung	19
Die Hauptgruppen des Pflanzenreiches	51
Stufen der morphologischen Organisation, geschlechtliche Fortpflanzung und vegetative Vermehrung im Pflanzenreich	59
A Die morphologischen Organisationsstufen	59
1 Protophyten	59
2 Thallophyten	61
3 Kormophyten	63
B Formen der vegetativen Vermehrung und Stufen der geschlechtlichen Fortpflanzung	66
Die Systematik der Angiospermae	76
A Bauplan und Fortpflanzungsweise der Angiospermae	76
1 Vegetative Merkmale	76
2 Blütenstände	81
3 Der Bau der Angiospermenblüte und ihrer Organe	87
4 Antherenbau, Pollenentwicklung und Bestäubung	96
5 Bau der Samenanlage, Entwicklung des Embryosackes und Befruchtung	105
6 Entwicklung und Bau des Samens	108
7 Bau der Früchte, Frucht- und Samenausbreitung	109

8 Inhaltsverzeichnis

B Die wichtigsten Gruppen der Angiospermae	115
1. Kl. Dicotyledoneae (Magnoliatae), Zweikeimblättrige	115
1 Magnoliidae	115
1.1 Winterales	117
1.2 Magnoliales	117
1.3 Laurales	119
Illiciales	119
Schisandrales	119
Chloranthales	119
Piperales	120
Aristolochiales	120
Rafflesiales	120
1.4 Nymphaeales	120
1.5 Ceratophyllales	120
2 Ranunculidae	121
2.1 Ranunculales	121
2.2 Papaverales	126
2.3 Nelumbonales	127
Trochodendrales, Platanales, Proteales	128
3 Caryophyllidae	128
3.1 Caryophyllales	128
3.2 Plumbaginales und 3.3 Polygonales	134
3.4 Nepenthales	135
4 Rosidae s. lat. (incl. Hamamelidales und Dilleniales)	136
4.1 Hamamelidales	136
4.2 Dilleniales	136
4.3 Saxifragales	137
4.4 Cunoniales	138
4.5 Geraniales	138
4.6 Rosales	139
4.7 Fabales	140
4.8 Myrtales	145
4.9 Fagales, Casuarinales	148
4.10 Juglandales	152
4.11 Myricales	152
4.12 Urticales	153
4.13 Rutales und 4.14 Sapindales	156
4.15 Rhamnales, 4.16 Elaeagnales und 4.17 Vitales	158

4.18	Santalales und 4.19 Balanophorales	159
5	Theidae	159
5.1	Theales	159
5.2	Guttiferales	160
5.3	Violales	160
5.4	Cucurbitales	160
	Coriariales	162
5.5	Capparales	162
5.6	Caricales	164
5.7	Malvales	164
5.8	Malpighiales (Linales)	167
5.9	Euphorbiales	168
5.10	Ericales, 5.11 Ebenales und 5.12 Primulales	170
5.13	Cornales und 5.14 Araliales	172
	Lamiidae und Asteridae, späte und frühe Sympetalie	175
6	Lamiidae	177
	Balsaminales	177
	Polemoniales	177
6.1	Oleales	177
6.2	Gentianales	178
6.3	Rubiales	180
6.4	Dipsacales	181
6.5	Solanales	183
6.6	Scrophulariales	186
6.7	Boraginales	189
6.8	Lamiales	190
7	Asteridae s. str.	192
7.1	Campanulales	192
7.2	Asterales	193
2.	Kl. Monocotyledoneae (Liliatae), Einkeimblättrige	198
1	Alismatidae (Helobiae): Alismatales, Hydrocharitales und Najadales	202
2	Liliidae	203
2.1	Asparagales	205
2.2	Liliales	206
2.3	Dioscoreales	207
2.4	Orchidales	207
2.5	Cyclanthales	209

10 Inhaltsverzeichnis

2.6	Pandanales	209
3	Arecidae, Arecales (Palmale)	209
4	Commelinidae	210
4.1	Commelinales	210
4.2	Restionales	210
4.3	Bromeliales	210
4.4	Velloziales	211
4.5	Pontederiales	211
4.6	Typhales	211
4.7	Poales	211
4.8	Cyperales	218
4.9	Junccales	220
5	Zingiberidae (Scitamineae), Zingiberales	220
6	Aridae, Arales	221
Die Hauptgruppen des Pflanzenreiches		224
Prokaryota		224
I.	Schizobionta, Spaltpflanzen	225
1.	Abt. Archaebacteriophyta	225
	Euryarchaeota, Methanogene	
	Archaebakterien	225
	Crenarchaeota, Thermoacidophile	
	Archaebakterien	226
2.	Abt. Eubacteriophyta	229
1.	Kl. Gram-negative Schizomycetes, Eubakterien	237
2.	Kl. Gram-positive Schizomycetes, Eubakterien	241
	Anhang: Mycoplasmale	244
3.	Abt. Cyanophyta, Prokaryotische Algen	244
1.	Kl. Cyanophyceae, Blaualgen, Cyanobakterien	244
	Anhang: Prochlorophyta	249
Eukaryota		250
II.	Phycobionta, Algen	252
4.	Abt. Chlorophyta, Grünalgen	257
1.	Kl. Prasinophyceae	262
2.	Kl. Chlorophyceae, Grünalgen i. e. S.	263

§3. Kl. Ulvophyceae	273
4. Kl. Cladophorophyceae	278
5. Kl. Bryopsidophyceae	279
6. Kl. Dasycladophyceae	285
7. Kl. Trentepohliophyceae	286
8. Kl. Klebsormidiophyceae	286
9. Kl. Zygnematophyceae, Jochalgen	289
10. Kl. Charophyceae, Armleuchteralgen	293
5. Abt. Euglenophyta	297
1. Kl. Euglenophyceae, Augenflagellaten	297
6. Abt. Dinophyta	299
1. Kl. Dinophyceae, Dinoflagellaten	299
7. Abt. Heterokontophyta (Chromophyta)	303
1. Kl. Chrysophyceae, Goldalgen	304
2. Kl. Xanthophyceae (Heterokontae), Gelbgrünalgen	306
Anhang:	309
Chloromonadophyceae, Chloromonaden	310
Dictyophyceae, Silicoflagellaten, Cryptophyceae, Kryptophyceen	310
Prymnesiophyceae (Haptophyceae), Kalkflagellaten	310
3. Kl. Bacillariophyceae (Diatomeae), Diatomeen	311
4. Kl. Phaeophyceae, Braunalgen	317
8. Abt. Rhodophyta , Rotalgen	330
1. Kl. Bangiophyceae	337
2. Kl. Florideophyceae	339
Fungi (Pilze), (Myxobionta, Heterkontobionta, Mycobionta)	339
III. Myxobionta (Pilzliche Protisten), Schleimpilze	344
9. Abt. Myxomycota , Echte Schleimpilze	344
1. Kl. Myxomycetes	344
2. Kl. Protosteliomycetes	347
10. Abt. Plasmodiophoromycota , Parasitische Schleimpilze	347
1. Kl. Plasmodiophoromycetes	347
11. Abt. Acrasiomycota , Zellige Schleimpilze	349
1. Kl. Acrasiomycetes	349

12 Inhaltsverzeichnis

IV. Heterokontobionta (Chromista)	350
12. Abt. Oomycota (Oomycophyta), Algenpilze	350
1. Kl. Oomycetes, Biflagellate Niedere Pilze	350
13. Abt. Labyrinthulomycota , Netzschleimpilze	357
1. Kl. Labyrinthulomycetes	357
14. Abt. Hypochytridiomycota	357
1. Kl. Hypochytridiomycetes	357
V. Mycobionta, Fungi	357
15. Abt. Eumycota , Echte Pilze	358
1. Kl. Chytridiomycetes, Uniflagellate Niedere Pilze	359
2. Kl. Zygomycetes, Aflagellate Niedere Pilze	365
Anhang: Trichomycetes	370
3. Kl. Ascomycetes, Schlauchpilze	370
1. U.Kl. Endomycetidae, Hefeartige Schlauchpilze	371
2. U.Kl. Laboulbeniomycetidae, Insekten-parasitische Schlauchpilze	375
3. U.Kl. Euascomycetidae, Echte Schlauchpilze	375
4. U.Kl. Taphrinomycetidae	392
4. Kl. Basidiomycetes, Ständerpilze	393
1. U.Kl. Heterobasidiomycetidae	400
2. U.Kl. Homobasidiomycetidae	409
Anhang: Deuteromycetes (Fungi imperfecti)	413
Lichenes, Flechten	414
1. Kl. Ascolichenes	419
1. U.Kl. Lecanoromycetidae	420
2. U.Kl. Euascomycetidae	420
3. U.Kl. Loculomycetidae	420
2. Kl. Basidiolichenes	420
VI. Bryobionta	420
16. Abt. Bryophyta , Moose	420
1. Kl. Anthocerotatae (Anthocerotopsida), Hornmoose	427
2. Kl. Marchantiatae, Thallöse Lebermoose	428
3. Kl. Jungermanniatae	431
4. Kl. Musci, Laubmoose	434

VII. Cognobionta, Gefäßpflanzen	435
17. Abt. Pteridophyta , Farngewächse	435
4. Kl. Filicatae, Farne	436
3. Kl. Articulatae, Schachtelhalmgewächse	446
2. Kl. Lycopodiatae, Bärlappgewächse	449
1. Kl. Psilotytatae, Nacktfarne	454
18. Abt. Spermatophyta , Samenpflanzen	459
1. U.-Abt. Gymnospermae , Nacktsamer	460
1. Kl. Pteridospermae, Samenfarne	461
2. Kl. Cycadatae, Palmfarne	462
3. Kl. Bennettitatae	467
4. Kl. Ginkgoatae, Ginkgo-Gewächse	468
5. Kl. Cordaitatae	469
6. Kl. Coniferae (Pinatae), Nadelhölzer	469
7. Kl. Gnetatae	478
2. U.-Abt. Angiospermae , Decksamer	480
Literaturverzeichnis	482
Sach- und Namenregister	504